

VII. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia

**„Többfrontos természetvédelem:
önkéntesek, hivatásos természetvédők és kutatók összefogása
természeti értékeink megőrzéséért”**

Helyszín:
Debreceni Egyetem

Időpont:
2011. november 3-6.

Program és absztrakt-kötet

Szerkesztette:
Lengyel Szabolcs
Varga Katalin
Kosztlyi Beatrix

Magyar Biológiai Társaság, Budapest
2011

Készült a Debreceni Egyetem sokszorosító műhelyében, 2011
ISBN

Európa legveszélyeztetettebb rágcsálói, a Kárpát-medence földikutyái a kihalás küszöbén és azon túl

Németh Attila¹, Hegyeli Zsolt², Krnács György³, Czabán Dávid⁴, Major Ágnes⁴, Farkas János¹ és Csorba Gábor⁴

¹ Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állatrendszertani és Ökológiai Tanszék
1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/c
Email: attila.valbor@gmail.com

² "Milvus" Madártani és Természetvédelmi Egyesület (Románia)

³ Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

⁴ Magyar Természettudományi Múzeum

A földikutyák (Subfam: Spalacinae) a rágcsálók rendjének az elterjedési területéhez mérten fajokban egyedülállóan gazdag csoportja. Egy szélsőségesen specialista csoport, mely a többi ma élő rágcsálótól nagyon korán elkülönült. Európa egyik utolsó olyan emlőscsoportja, melynek rendszertana a mai napig nem kellően tisztázott. A kutatásaink bebizonyították, hogy a Kárpát-medencében 5 egymástól genetikailag nagymértékben különböző, a Kárpátok ívén kívül sehol másutt elő nem forduló földikutyafaj honos. Jelenlegi ismereteink szerint ők az egyetlen a Kárpát-medencében kialakult és az egész világon kizárólag itt előforduló gerinces állatok! A rágcsálók rendjének fajait általában nem szokták a veszélyeztetett állatcsoportok közé sorolni, azonban több mint a fele az elmúlt 500 évben kihalt emlősfajoknak rágcsáló. A nagymértékű kihalásokat rendszerint a magas biodiverzitású területekhez kapcsolják a szakemberek és a laikusok egyaránt, elsősorban a trópusokhoz. Ezzel ellentétben a mérsékelt övi területek kapcsán csak lokális kihalásokra gondolunk. Kutatásaink alapján a Kárpát-medencében honos valamennyi földikutyafaj veszélyeztetett. Közülük hármat közvetlenül fenyeget a kihalás veszélye! Szeretnénk bemutatni mindazokat az adatokat, amelyeket az elmúlt évek genetikai vizsgálatait és terepi adatgyűjtése alapján ezekről a rendkívül veszélyeztetett rágcsálókról gyűjtöttünk. A szerémségi földikutyá (*Nannospalax (leucodon) syrmiensis*) esetében egyre kevesebb remény van rá, hogy még nem halt ki, a délvidéki földikutyá (*Nannospalax (leucodon) montanosyrmiensis*) kritikusan veszélyeztetett és azonnali beavatkozás nélkül éveken belül kihalhat, a veszélyeztetett magyar földikutyának (*Nannospalax (leucodon) hungaricus*) pedig mindössze egyetlen nagyméretű stabil állománya ismert, a többi éveken belül eltűnhet. Eredményeink alapján Európa legveszélyeztetettebb emlősfajait a Kárpát-medence földikutyái között találjuk!